

▼ STAGE BIJ GEZELLE & WINKLER

In februari en maart liep Sofie Meneve stage bij het Guido Gezellearchief. Ze werkte er aan de uitgave van Gezelles brieven met zijn goede vriend Johan Winkler.

Sofie is masterstudente aan de UGent. In het kader van haar opleiding Vergelijkende Moderne Letterkunde koos ze om mee te werken aan het lopende editieproject rond de correspondentie van Gezelle. Zo draagt ze haar steentje bij aan de monumentale uitgave van de 8000 brieven. Het resultaat van haar stage kan je nu al bekijken in de online editie (zie Gezelle.be).

We vroegen haar hoe ze de stage ervaren heeft.

▼ WAAROM KOOS JE VOOR DEZE STAGE?

Toen ik voor mijn masteropleiding in de Moderne Vergelijkende Letterkunde aan de UGent een stageplaats moest kiezen, sprong het brievenproject van het Guido Gezellearchief me meteen in het oog. Ik heb een grote voorliefde voor correspondentie en mijn boekenkast is dan ook in aanzienlijke mate gevuld met briefuitwisselingen tussen schrijvers. Voor mij is het lezen van briefuitwisselingen de intiemste manier om een schrijver en de context waarin die schrijver leefde beter te begrijpen. Daarnaast heb ik ook altijd al veel belangstelling gekoesterd voor literair archiefwerk, wat deze stage ideaal maakt.

▼ HOE WAS HET OM EEN STAGE TE DOEN IN “CORONATIJD”?

Positief aan het thuiswerken was dat ik telkens heel geconcentreerd en lang kon doorwerken en me de materie op die manier relatief snel eigen kon maken. Bovendien werk ik van nature graag zelfstandig en putte ik veel motivatie uit de mij toegewezen verantwoordelijkheid om iets heel concreet (de briefwisseling met Johan Winkler in 1881 en 1882) tot een goed einde te brengen. Daarnaast organiseerde Els (Depuydt) enkele leerrijke ontmoetingen die me meer inzicht gaven in de werking van de (erfgoed)bibliotheek, de erfgoedcommunicatie, behoud en beheer, en natuurlijk in de mooie collectie zelf. Het thuiswerken zorgde er wel voor dat er geen of weinig scheiding meer was tussen ‘werk’ en privé. Mijn 5 weken lange relatie met Johan Winkler en Guido Gezelle kende haar ups en downs, maar uiteindelijk ben ik dankbaar voor elke seconde die we samen hebben doorgebracht!

▶ HOEVEEL BRIEVEN HEB JE BESTUDEERD EN HOE HEB JE DAT ERVAREN?

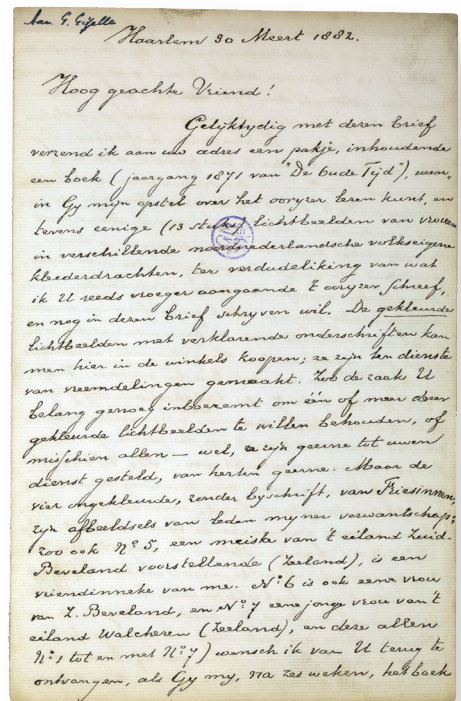
Uiteindelijk heb ik alle aanwezige brieven van 1881 en 1882 bestudeerd, dat zijn er 33. Ik heb mijn doelstelling dus gehaald maar het was om verschillende redenen toch een uitdaging. Winklers handschrift was behoorlijk vlot leesbaar, in tegenstelling tot dat van Gezelle waar toch sprake was van een zekere leercurve. Ook de taal zelf (bv. het Fries bij Winkler, West-Vlaamse woordjes bij Gezelle) kon af en toe een obstakel vormen, maar ook dat wende wel en met eventuele vragen kon ik steeds terecht bij andere medewerkers. Ook de lengte van sommige brieven, die op zijn zachtst gezegd indrukwekkend was, was een uitdaging. Een brief van 10 pagina's, dat is ploeteren.

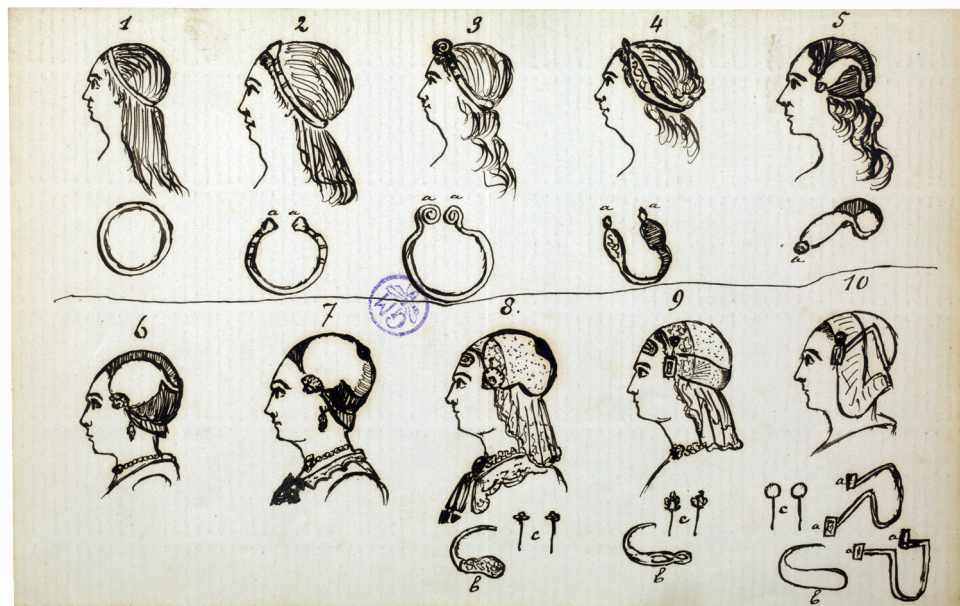
▶ EN HET EDITEREN ZELF, GING DAT VLOT?

Editeren is heel concreet werk, wat ik graag doe. In het begin was het wat wennen aan de regels van het editiesysteem, maar zodra ik het systeem een beetje onder de knie had ging het steeds vlotter en werd het fijn om te doen. Het mooie resultaat van de online editie maakt het eveneens een zeer dankbaar werk. Ik werd uitstekend begeleid door Els die mij ook verder in het netwerk integreerde door ontmoetingen te organiseren en andere vrijwilligers te betrekken bij vragen die ik had. Ik was erg onder de indruk van de sterke samenwerking binnen het hele project en het was een genoegen om hier tijdens mijn stage deel uit van te mogen maken.

▶ WAAROVER GINGEN DE BRIEVEN?

Een regelmatig terugkerend onderwerp in de correspondentie van Johan Winkler met Guido Gezelle is het 'oorijzer'. Dit was een onderdeel van de vrouwelijke hoofdtooi in de noordelijke provincies van Nederland en Zeeland. Oorspronkelijk werd deze metalen beugel voor rond het hoofd gebruikt om mutsen of haar op de plaats te houden, maar uiteindelijk groeide het uit tot pronkstuk. Het kreeg de naam 'oorijzer' doordat het vaak enkel zichtbaar was ter hoogte van de oren. In de 19e eeuw was het oorijzer een kenmerkend onderdeel van de Friese streekdracht. In een van zijn brieven schreef Gezelle dat hij deze 'oorijzers' ook in Brugge had gezien, tot grote verwondering van Winkler. Deze laatste had de hoofdtooi al uitvoerig onderzocht maar bleek niet op de hoogte te zijn van het voorkomen van oorijzers in Vlaanderen. Sindsdien apprecieerde

“Een visueel mooie brief vond ik die van Winkler van 30/03/1882 waarbij hij een eigen schets had gevoegd van verschillende soorten oorijzers.”

Winkler alle bijkomende informatie die Gezelle hem hierover kon bezorgen en is het een geliefd onderwerp in hun correspondentie.

▼ HOE WAS DE RELATIE TUSSEN GEZELLE EN WINKLER?

Gezelle en Winkler koesteren een grote en oprechte bewondering voor elkaar die van elke pagina van hun correspondentie sijpelt. Ze versterken elkaar in hun gemeenschappelijke drang naar kennis en hun algemene omgang met elkaar is warm en getuigt van een innige vriendschap.

▼ IS JE BEELD OVER GEZELLE VERANDERD?

Absoluut. Mijn interesse voor Gezelle is enorm gegroeid gedurende deze stageperiode. Voorheen kende ik hem enkel als schrijver van enkele bekende gedichten en had ik geen flauw benul van wat voor een enorme duizendpoot hij eigenlijk was. Ik ben erg onder de indruk.